

אפיית המצות בערב פסח

שוע"ר סי' תלד

ו ואחר הבדיקה מיד יבטל כל חמץ שיש בכל גבולו שלא מצאו בבדיקה וביטול זה תקנת חכמים היא. ולמה תקנוהו חכמים, והלא אף אם נשארו כמה פירורים חמץ בזויות ובחורים ובסדקים שלא מצאו בבדיקה הרי הם בטלים מאליהם ... אלא לפי שחששו שמא נשארה גלוסקא יפה של חמץ באחד מן הזויות או באחד מן החורים שלא מצאה בבדיקה ... ואע"פ שמיד שימצאנה יבערנה מן העולם לגמרי יש לחוש שמא ישהה מעט קודם שיתעסק בביעור, ועל שהיה זו עובר בבל יראה ובל ימצא.

שוע"ר סי' תמז

א חמץ שנתערב בתוך הפסח, דהיינו מליל ט"ו עד מוצאי יום טוב האחרון של פסח, כיון שהחמירה בו תורה לענוש כרת, ולעבור עליו בבל יראה ובל ימצא, ובני אדם מחמת שהן רגילין בו כל השנה הן קרובין לשכחה, לפיכך החמירו בו חכמים שאוסר תערובתו במשהו.

שוע"ר סי' תנג

ט נתפשט המנהג במדינות אלו לאפות כל המצות קודם הפסח, לפי שרוב החטים יש בהם תערובות מעט מחטים שצמחו.

שוע"ר סי' תנח

א נהגו כל ישראל שלא ללוש המצות של מצוה עד אחר חצות היום בערב פסח, שהוא זמן הקרבת הפסח, שמצות מצה הוקשה למצות הפסח שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו.

ב וכל זה אינו אלא מנהג לכתחלה, אבל מעיקר הדין אפילו מצות מצוה שנאפו כמה חדשים לפני הפסח יכול לצאת בהן ידי חובתו לכתחלה, לפי שלא הוקשה מצת מצוה למצות פסח אלא לזמן אכילתה בלבד. שצריך לאכלה קודם חצות הלילה כמו הפסח שאינו נאכל אלא עד חצות, שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו, הוקשה אכילת מצה לאכילת הפסח, אבל לענין זמן עשייתן לא הוקשו כלל, ויכול לאפותן מתחלת השנה.

ג ובשעת הדחק מעמידין על עיקר הדין, כגון אותן שאופין מצות ושולחין למרחקים, מותרין לאפות אפילו כמה חדשים קודם הפסח. וכן המפרשים מיבשה לים כמה חדשים קודם הפסח, אופין מצות קודם יציאתם מביתם. אבל שלא בשעת הדחק אין לשנות המנהג.

שוע"ר סי' תפז

ה הלש עיסה אחר זמן איסור חמץ, טוב שיאמר בשעת לישא כל פירורין שיפלו בשעת לישא ועריכה, וכן הבצק שידבק בכלים, אני מבטל ומפקיר אותם. וכשהוא אומר כן אף כשיתחמצו הפירורין אינו עובר עליהם בבל יראה ובל ימצא, אף אם יש בהם כזית כשיתקבצו ויתדבקו יחד, כיון שכבר ביטלם קודם שנתחמצו, שאז הם עדיין ברשותו לבטלן ולהפקירן כמו שנתבאר בסי' תמ"ד. אבל אם לא יבטלם קודם שיתחמצו יש לחוש שמא לא יבערם מן העולם מיד לאחר שנתחמצו, ויעבור עליהם בבל יראה ובל ימצא מדברי סופרים, אף שאין בהם כזית כמו שנתבאר בסי' תמ"ב.

ו ואף שנתבאר בסי' תל"ד שהפירורים אין צריך לבטלם ולהפקירם כלל, שמאליהם הם הפקר, היינו פירורי הפת, שא"א שיתדבקו יחד וכל פירור בפ"ע אינו חשוב כלום ובטל מאליו, אבל פירורי בצק כיון שאפשר שעל ידי כיבוד הבית יתקבצו ויתדבקו ויהיו חתיכה אחת, יש בהן חשיבות קצת, ואינן בטלים מאליהם).

ז ולאחר גמר הלישה צריך לכבד את הבית ואת השולחן שעשו עליו מצות ואת מקום הלישה, כדי לבער את הפירורין. שאע"פ שבטלם קודם שנתחמצו, מכל מקום לאחר שנתחמצו צריך הוא לבערם שלא יהיה חמץ ברשותו בפסח. והפירורין שמוצא ישרפם, ולא ידרסם ברגליו בעפר. שאף על פי שהם מתבערים בכך, מכל מקום כיון שכבר הגיע זמן איסור חמץ אין ביעור חמץ אלא בשריפה לפי מנהג מדינות אלו. לפיכך טוב שמיד שהפירורין נופלין לארץ קודם שיתחמצו ידרסם ברגליו בעפר, כדי שיתבערו מיד ולא יצטרך לשורפם אחר כך.